



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Βαλκάνια - ΕΕ: μια κρίσιμη σύνοδος

Την Τρίτη 6 Δεκεμβρίου πραγματοποιείται στα Τίρανα η Σύνοδος Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και των χωρών των Δ. Βαλκανίων, Αλβανίας, Β. Μακεδονίας, Μαυροβουνίου, Βοσνίας και Ερζεγοβίνης και Κοσόβου. Υπάρχει αβεβαιότητα ως προς τη συμμετοχή της Σερβίας. Είναι άγνωστο, την ώρα που σύρονται οι γραμμές αυτές, εάν θα συμμετάσχει ο πρόεδρος της Σερβίας Αλ. Βούτσιτς λόγω νέων προβλημάτων με το Κόσοβο. Η διάσκεψη πραγματοποιείται σε μια κρίσιμη στιγμή για την Ευρώπη λόγω κυρίως του πολέμου στην Ουκρανία, αλλά ακόμη κρίσιμότερη για τα Δ. Βαλκάνια. Η περιοχή κινδυνεύει να διολισθηθεί ξανά σε εκτεταμένη αστάθεια και ίσως ανοικτή σύγκρουση καθώς οι πολλαπλές πηγές εθνοτικής αντιπαλότητας και άλλες αιτίες πυροδοτούν συγκρούσεις. Η περιοχή εμφανίζεται ως έτοιμη να εκραγεί, ενώ παράλληλα έχει καταστεί το μίλον της Εριδος για τρεις δυνάμεις, Ρωσία, Κίνα, Τουρκία, οι οποίες επιδιώκουν να επεκτείνουν την επιρροή τους. Και σε σημαντικό βαθμό το έχουν καταφέρει, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την παρουσία της Ρωσίας στη Σερβία αλλά και της Κίνας. Ενώ και η παρουσία της Τουρκίας τόσο στη Σερβία όσο και στην Αλβανία και αλλού δεν είναι καθόλου αμελητέα.

Και τα καταφέρνουν για έναν κύριο λόγο - τη βαθιά απογοήτευση που αισθάνονται όλες οι δυτικοβαλκανικές χώρες από την Ευρωπαϊκή Ένωση, παρά το γεγονός ότι η τελευταία είναι η σημαντικότερη χορηγός σε οικονομική βοήθεια και άλλη στήριξη της περιοχής. Σε κάπως ωμή διατύπωση η απογοήτευση οφείλεται στη διάχυτη αίσθηση των χωρών ότι η Ένωση «τις κοροϊδεύει» σε ό,τι αφορά την ένταξή τους σ' αυτήν ως πλήρων μελών. Και πράγματι, είκοσι ακριβώς χρόνια μετά την υιοθέτηση της περίφημης Ατζέντας της Θεσσαλονίκης (2003) που άνοιξε την προοπτική ένταξης των Δ. Βαλκανίων, μόνο μία χώρα της περιοχής, η Κροατία, έχει ενταχθεί (2013). Και το σημαντικότερο, η προοπτική για κάποια ένταξη μέσα στην επόμενη δεκαετία εμφανίζεται ως εντελώς κλωμή. Έτσι η Β. Μακεδονία που υπέβαλε αίτηση ένταξης το 2004, μόλις ξεκίνησε τη διαπραγμάτευση (Ιούλιος 2022) λόγω του γνωστού ονοματολογικού ζητήματος με την Ελλάδα και τα προβλήματα με τη Βουλγαρία. Η Αλβανία, με υποβολή αίτησης το 2009, ξεκίνησε επίσης τη διαπραγμάτευση τον Ιούλιο 2022, ενώ η Σερβία, αν και ξεκίνησε τη διαπραγμάτευση το 2014, δεν έχει καμία άμεση προοπτική ένταξης και για πολιτικούς λόγους (διαμάχη με Κόσοβο κ.λπ.). Το ίδιο ισχύει και για το Μαυροβούνιο που διαπραγματεύεται την ένταξή του από το 2012. Οι δύο άλλες χώρες, Βοσνία και Ερζεγοβίνη και Κόσοβο, βρίσκονται ακόμη πιο μακριά (η Βοσνία ίσως κηρυχθεί σύντομα «υποψήφια χώρα»).

Επομένως, εάν ο στόχος είναι η πλήρης θεσμική ένταξη των χωρών αυτών, η προοπτική είναι μηδενική για τον ορατό ορίζοντα (πολύ περισσότερο που τώρα έχουν προστεθεί στον κατάλογο Ουκρανία, Μολδαβία και Γεωργία). Τι μπορεί να γίνει; Να ανοίξει μια διαδικασία για την άμεση μεν αλλά τμηματική, σταδιακή ένταξη των χωρών (αντί της ολικής) ανάλογα με την πρόοδο των διαπραγματεύσεων. Με τον τρόπο αυτόν οι χώρες θα ενσωματώνονται σιγά σιγά από τώρα και έτσι θα ανακτήσουν και την εμπιστοσύνη τους στην Ένωση. Τη νέα αυτή στρατηγική μπορεί να προτείνει η Ελλάδα. Για να μην καταλήξει η συνάντηση στα Τίρανα μία ακόμη σύνοδος με ωραία λόγια - στάχτη στα μάτια των Βαλκανίων...